

DISRUPTING HARM

การปกป้องคุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงหาประโยชน์และ ล่วงละเมิดทางเพศทางออนไลน์ในประเทศไทย: หนทางข้างหน้า

ในปีที่ผ่านมาเพียงปีเดียว ร้อยละ 9 ของเด็กผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย อายุระหว่าง 12-17 ปี ตกเป็นผู้เสียหายร้ายแรงจากการถูกแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศทางออนไลน์ ความเคลื่อนไหวล่าสุดในการปรับปรุงกฎหมายและพัฒนานโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องน่ายินดี ถึงกระนั้นก็ตาม การส่งเสริมให้ภาคส่วนที่ทำงานด้านการคุ้มครองเด็กมีความตระหนัก มีความรู้ และทักษะในการตอบสนองต่อปัญหาการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศจากเด็กทางออนไลน์ยังเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ รัฐบาลไทย หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ภาคอุตสาหกรรม ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก สามารถดำเนินการมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศจากเด็กทางออนไลน์ และหยุดยั้งอันตรายที่เกิดขึ้นกับเด็ก

ข้อเสนอแนะ

Disrupting Harm in Thailand (หรือ หยุดยั้งอันตรายในประเทศไทย) จัดทำชุดรายละเอียดข้อเสนอแนะตามหลักฐานเชิงประจักษ์ซึ่งเป็นข้อค้นพบจากงานวิจัย

ดำเนินงาน

- แต่งตั้งหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งของรัฐเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ พร้อมทั้งมอบหมายงานและจัดสรรทรัพยากรให้ ทั้งนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์สามารถรับบทบาทเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว
- ทบทวนสายบังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการสืบสวนสอบสวนคดีการแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศจากเด็กทางออนไลน์ รวมทั้งการพัฒนาฐานข้อมูลระดับชาติด้านการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศจากเด็กทางออนไลน์ขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่เน้นการสืบสวนสอบสวน เกิดการพัฒนาแลกเปลี่ยนหลักฐานระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และขยายความร่วมมือในระดับสากล นอกจากนี้ ควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการส่งต่อคดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน พร้อมทั้งสร้างระบบติดตามตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าเกิดการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้
- ทำให้แน่ใจว่ามีการปฏิบัติตามกระบวนการดำเนินงานด้านความยุติธรรมที่เป็นมิตรกับเด็กตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- ขยายและพัฒนาศักยภาพของทีมงานสหวิชาชีพทั่วประเทศ เช่น การมีส่วนร่วมของนักสังคมสงเคราะห์ในกระบวนการสืบสวนสอบสวน ทั้งนี้ เด็กผู้เสียหายได้ระบุในการให้สัมภาษณ์ว่าการมีส่วนร่วมของทีมงานสหวิชาชีพในกระบวนการสืบสวนสอบสวนและการพิจารณาคดีของศาลช่วยลดความกังวลใจของพวกเขา

- จัดทำชุดข้อมูลมาตรฐานสำหรับเด็กผู้เสียหาย ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับขั้นตอนและสิทธิต่างๆ ในกระบวนการเรียกร้องความยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศจากเด็ก (รวมทั้งการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศจากเด็กทางออนไลน์) – รวมทั้งสิทธิของผู้เสียหายในการเรียกร้องค่าชดเชยเยียวยา เพื่อให้พวกเขามีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ
- แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสื่อการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เพื่อให้ครอบคลุมการทำให้เห็นร่างกายของเด็กเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ และสื่อที่แสดงถึงบุคคลที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นเด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางเพศอย่างชัดเจนด้วย
- กำหนดให้รูปแบบเฉพาะของการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์เป็นความผิดทางอาญาอย่างชัดเจน เช่น สื่อการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กผ่านการถ่ายทอดสด การกรูมมิ่งทางออนไลน์ และการกรรโชกทางเพศ เป็นต้น ทั้งนี้ สามารถทำได้โดยการรับรองและการบังคับใช้ร่างกฎหมายว่าด้วยการแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ที่ร่างโดยกลุ่มมาเจสติก (Majestic Group) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ได้การมอบหมายให้ทบทวนกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์
- ออกกฎหมายและนโยบายที่จะทำให้อุ่นใจได้ว่า แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์และผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันต่อความปลอดภัยของเด็กบนแพลตฟอร์มของตน โดย การลบสื่อการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก การตรวจจับและรายงานเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์รวมทั้งการตอบสนองต่อคำร้องขอข้อมูลจากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างทันที่
- เชื่อมต่อกับฐานข้อมูลสากลด้านการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กขององค์การตำรวจสากล (INTERPOL’s International Child Sexual Exploitation หรือ ICSE) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานและจัดการทำงานข้ามพรมแดนของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

Funded by

End Violence Against Children

Implemented by

unicef Office of Research-Innocenti

ให้การศึกษ

- ปรับปรุงการให้การศึกษและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศจากเด็กที่มีอยู่ ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนทั่วไป รวมถึงเด็กที่ไม่ได้เข้าเรียนและเด็กที่อาศัยในชุมชนที่ห่างไกลและด้อยโอกาส เข้าใจถึงการแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศจากเด็กทางออนไลน์ และบทบาทของเทคโนโลยีที่อาจก่อให้เกิดความสะดุดต่อการแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการล่วงละเมิดทางเพศในลักษณะดังกล่าว
- พัฒนาความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมทางออนไลน์ (และออฟไลน์) ของเด็กผ่านโครงการให้การศึกษและสร้างความตระหนักในชุมชน เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กตระหนักถึงความเสี่ยง และประโยชน์ด้านต่างๆของเครื่องมือออนไลน์ และสอนให้พวกเขาทราบถึงวิธีที่จะสร้างการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็ก รวมถึงวิธีส่งเสริมการสนทนาแบบเปิดเมื่อเด็กประสบกับการถูกรังแกหรืออันตรายทางออนไลน์
- ส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์แก่ภาคเอกชน เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทเทคโนโลยีสารสนเทศมีความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เด็กประสบและสิ่งทีพวกเขาสามารถทำเพื่อต่อต้านภัยดังกล่าว
- สร้างความตระหนักเกี่ยวกับสายด่วนให้คำปรึกษา (helplines) ในฐานะเป็นกลไกการรายงานและให้คำปรึกษากรณีการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ ทั้งนี้ ข้อกำหนดเบื้องต้นที่สำคัญได้แก่สายด่วนมีทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน และเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินงานให้การช่วยเหลือในส่วนหน้านั้น ได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ และสามารถให้ความช่วยเหลือแก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของสายด่วนทางอินเทอร์เน็ตหรือช่องทางรายงานเกี่ยวกับสื่อการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กที่มีอยู่ เช่น ไทยฮอตไลน์ ซึ่งดำเนินงานโดยองค์กรพัฒนาเอกชน และดำเนินการให้กลไกการรายงานต่างๆ ดังกล่าวเป็นกลไกการรายงานอย่างเป็นทางการ ปรับปรุงช่องทางการแจ้งเหตุทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ ให้เข้าถึงง่ายสำหรับเด็กและพัฒนาเครื่องมือเพื่อคุ้มครองความเป็นนิรนามของพวกเขา
- จัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะในระดับท้องที่ เกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์และทางกายภาพ รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อตั้งข้อกล่าวหาในกรณีดังกล่าว และการประสานงานเชื่อมต่อกับหน่วยงานให้ความคุ้มครองเด็ก
- จัดอบรมให้แก่บุคลากรที่ดำเนินงานด้านความยุติธรรม เกี่ยวกับการดำเนินคดีการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ รวมทั้งการใช้กระบวนการยุติธรรมที่เป็นมิตรกับเด็ก

เงินทุน

- ให้การอบรมด้านเทคนิคเกี่ยวกับแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศ ต่อเด็กทางออนไลน์ แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา/เจ้าพนักงานตุลาการศาลแขวง หน่วยงาน เจ้าหน้าที่ศาล เจ้าหน้าที่คุ้มครองเด็ก บุคลากรทางการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ส่วนหน้าที่ให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์ และครู ผนวกการอบรมให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการดำเนินงานขององค์กร รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดการอบรมดังกล่าว เพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ในภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีความรู้และทักษะทันต่อสถานการณ์การคุกคามทางออนไลน์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านสังคม ในการระบุตัวเด็กผู้เสียหาย หรือเด็กที่ตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง
- ดำเนินงานตามแนวทางที่เกี่ยวกับการก่อตั้งกองทุนผู้เสียหาย ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่เด็กและผู้ปกครองโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย รวมถึงด้านที่พกอาศัยชั่วคราว การให้ความช่วยเหลือทางจิตใจ และการเดินทาง
- เนื่องจากเด็กมักเปิดเผยเหตุการณ์ล่วงละเมิดกับบุคคลใกล้ชิด จึงควรจัดสรรทรัพยากรในระดับชุมชนให้มากขึ้นเพื่อเอื้อต่อการเปิดเผยและรายงานเหตุ เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกชุมชนที่เคยผ่านการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้อง และวิธีการรับฟังและช่วยเหลือเด็กผู้เสียหาย (ผ่านทางนโยบายคุ้มครองเด็กในโรงเรียน ชมรมกีฬา หรือองค์กรศาสนา) และผู้ปกครอง ในกระบวนการรายงานเหตุและการขอความช่วยเหลือ

ความรู้ความเข้าใจเชิงลึก

Disrupting Harm in Thailand สรุปความรู้ความเข้าใจเชิงลึกที่เป็นผลจากงานวิจัยไว้หกประเด็น ดังนี้:

1. ในปีที่ผ่านมาเพียงปีเดียว พบว่าร้อยละ 9 ของเด็กอายุ 12-17 ปี ซึ่งใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยตกเป็นผู้เสียหายร้ายแรงของการถูกแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศทางออนไลน์ ซึ่งรวมถึงการแบล็กเมลเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ การส่งต่อภาพทางเพศของเด็กโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือข่มขู่พวกเขาให้เข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ โดยสัญญาว่าจะได้รับเงินหรือสิ่งของเป็นการตอบแทน เมื่อขยายสถิติดังกล่าวไปสู่ประชากรของประเทศ พบว่าเด็กในประเทศไทยประมาณ 400,000 คน ตกอยู่ในอันตรายเหล่านี้ในช่วงระยะเวลาเพียงหนึ่งปี
2. จากการสำรวจข้อมูลครัวเรือนพบว่า โดยส่วนมากแล้วผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์เป็นบุคคลที่เด็กรู้จัก ไม่เพียงแต่เป็นเพื่อนหรือคนรู้จักของเด็กเท่านั้น (ทั้งบุคคลรุ่นราวคราวเดียวกันและผู้ใหญ่) แต่ยังรวมถึงคนรักและสมาชิกครอบครัวของเด็กเองด้วย ส่วนบุคคลที่เด็กไม่รู้จักมีประมาณ 1 ใน 5 ของกรณีที่เกิดขึ้น อาชญากรรมเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นในขณะที่เด็กใช้เวลาออนไลน์และเกิดขึ้นทางกายภาพแต่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง
3. ในกลุ่มเด็กที่ตกเป็นเป้าหมายของการถูกแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์นั้น พบว่าส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นบนเฟซบุ๊ก หรือเฟซบุ๊ก เมสเซนเจอร์ ทวิตเตอร์ ติ๊กต็อก และอินสตาแกรม
4. เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศทางออนไลน์ มีแนวโน้มที่จะปรับทุกข์หรือบอกความลับกับบุคคลที่อยู่ในเครือข่ายของผู้ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยเฉพาะมารดา ทั้งนี้ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก และตัวเด็กเองมักไม่เต็มใจที่จะรายงานเหตุผ่านกลไกที่เป็นทางการ เช่น ฮอตไลน์สำหรับแจ้งเหตุสายด่วนให้คำปรึกษา หรือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
5. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานด้านความยุติธรรม และระบบสนับสนุนทางสังคมยังขาดศักยภาพและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการตอบสนองต่อกรณีการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ จำเป็นต้องจัดให้มีการเสริมสร้างศักยภาพผ่านกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมดังที่ระบุไว้ในเอกสารนี้ รวมถึงพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่รัฐและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
6. เสริมสร้างประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งเร่งสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับเครื่องมือและมาตรฐานสากลที่เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์และการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละภาคส่วน

ท่านสามารถอ่านรายงานฉบับเต็มและข้อเสนอแนะได้ที่นี้

เกี่ยวกับ Disrupting Harm

Disrupting Harm in Thailand เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยขนาดใหญ่เกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ ในหลายประเทศ การดำเนินงานศึกษาขนาดใหญ่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนนี้ อาศัยความเชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยจากองค์กรเอ็คแพท องค์กรตำรวจสากล (หรืออินเทอร์โพล) และศูนย์วิจัยอินโนเซนติขององค์การยูนิเซฟ รวมทั้งเครือข่ายของทั้งสามองค์กรพันธมิตรทั้งในระดับชาติและระดับโลก โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อหยุดยั้งความรุนแรงต่อเด็ก (Fund to End Violence Against Children) ผ่านทางโครงการอินเทอร์เน็ตปลอดภัย (Safe Online initiative) โครงการวิจัยนี้ดำเนินงานใน 13 ประเทศ ในภูมิภาคแอฟริกาตะวันออกและแอฟริกาใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การเก็บข้อมูลเริ่มขึ้นเมื่อต้นปี พ.ศ. 2563 และสิ้นสุดเมื่อต้นปี พ.ศ. 2564 โดยความอนุเคราะห์จากรัฐบาลไทย หน่วยงานรัฐในหลายภาคส่วน รวมถึงองค์กรอื่นๆ ที่ดำเนินงานในประเทศไทย อีกทั้งดำเนินการวิเคราะห์

ข้อมูลด้านกฎหมาย ด้านนโยบาย และระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคriminalแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์ ในประเทศไทย มีการเก็บข้อมูลเชิงสถิติระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2562 และทำการสำรวจ (surveys) กับเด็กที่ใช้งานอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองและผู้ดูแลของเด็กที่เป็นผู้ใช้อินเทอร์เน็ต และผู้ให้บริการส่วนหน้าจากภาครัฐและองค์กรไม่แสวงหากำไร รวมทั้งได้รับความร่วมมือ ให้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับสูงของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานด้านความยุติธรรม เด็กผู้เสียหายจากการถูกแสวงหาประโยชน์และล่วงละเมิดทางเพศทางออนไลน์ และผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ทั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดได้ถูกนำมาวิเคราะห์และยืนยันความน่าเชื่อถือโดยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้รับจากกิจกรรมการเก็บข้อมูลทั้งหมด โดยได้วิเคราะห์ข้อมูลสำหรับประเทศไทยเสร็จสิ้นในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2564 และจัดประชุมระดับชาติเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากงานวิจัยเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2564